

Kontroll av insamlingsystem för förpackningar och tidningar 2013

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

Bakgrund

Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI) driver 258 återvinningsstationer i Stockholms stad. FTI ägs av de fyra materialbolagen Plastkretsen, Metallkretsen, Returkartong och Pressretur. Samarbetet mellan Svensk Glasåtervinning och FTI regleras i ett avtal. Miljöförvaltningen har tillsynsansvaret över återvinningsstationerna och FTI betalar en fast årlig avgift. Stationerna är, enligt FTI, endast avsedda för förpackningar och tidningar från hushåll.

Enligt förordningen (2006:1273) om producentansvar för förpackningar ska FTI lämna uppgifter om insamlingsverksamheten, återanvändningen, återvinningen och materialutnyttjandet till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket är tillsynsansvarig för kontroll av att återvinningsmålen uppfylls.

I förordningen (2006:1273) om producentansvar för förpackningar ska ett insamlingssystem anses som lämpligt om det är lättillgängligt, underlättar för den som innehar förpackningsavfall att lämna ifrån sig detta och i övrigt ge god service åt dem som ska lämna förpackningsavfall till systemet.

Enligt 26 kap 19 § miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras medföra olägenhet för människors hälsa eller påverka miljön fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar.

I avtalet som är tecknat mellan materialbolagen och Stockholms stads Trafik- och renhållningsnämnd, anges att stationerna ska hållas tillgängliga och vara välskötta samt vara estetiskt tilltalande. De får inte orsaka olägenhet för människors hälsa i form av lukt, skadedjur eller buller. Stationerna ska städas vid behov, detta innebär att städning även kan ske på helger. Stationerna ska av allmänheten upplevas som rena och kunna användas utan risker och olägenheter på grund av nedskräpning eller annan orsak. Materialbolagen ansvarar för att behållare töms med sådan frekvens att de inte blir överfulla.

Idag töms behållarna med en frekvens upp till sju dagar i veckan beroende på hur hårt belastad stationen är. Städning av stationerna sker under alla veckans dagar. En gång per år storstädas stationerna. Enligt FTI görs löpande uppföljningar som utvärderas kontinuerligt.

Inspektioner

Under vecka 15 respektive 16 år 2013 kontrollerades 67 återvinningsstationer i hela staden sju dagar i rad. Sammanlagt utfördes 259 tillsynsbesök på 37 återvinningsstationer i ytterstaden och 210

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

tillsynsbesök på 30 stationer i innerstaden. Syftet med kontrollerna var att granska FTI:s uppföljningssystem avseende tömnings- och städintervaller. Urvalet bygger på FTI:s klagomålsstatistik och geografisk spridning. En station har fått en anmärkning om behållare har varit överfulla vid ett tillfälle eller om stationen varit nedskräpad tre dagar i rad.

Vårens resultat redovisas i nedanstående tabell

Typ av anmärkning	Antal stationer med anmärkning <i>Ytterstad</i> (37 kontrollerade stationer)	Antal stationer med anmärkning <i>Innerstad</i> (30 kontrollerade stationer)
Skötsel och drift	19 stationer med en eller flera anmärkningar	5 stationer med en eller flera anmärkningar
Överfulla pappersbehållare	4	3
Överfulla plastbehållare	9	2
Överfulla metallbehållare	1	0
Överfulla glasbehållare	1	0
Otillräcklig städning	9	2

Miljöförvaltningen konstaterade att även om en behållare var överfull så tömdes den inom 24 timmar. Detta medförde minskade mängder förpackningsmaterial utanför stationerna jämfört med tillsynskontrollerna under 2012. Miljöförvaltningen noterade färre avvikelser avseende tömning av behållarna i innerstaden jämfört med ytterstaden. Nedskräpningsproblemet är dock stort i innerstaden och förvaltningen konstaterade att regelbunden städning även under helger är viktig för att undvika risk för olägenhet för människors hälsa och miljö. Jämfört med den senaste tillsynen i innerstaden år 2011 har problemen med överfulla behållare minskat.

FTI har meddelat efter inspektionerna att vissa städ- och tömningsintervaller skulle justeras.

Under vecka 45 år 2013 utfördes uppföljande inspektioner i ytterstaden sju dagar i rad. En jämförelse av vårens och höstens inspektioner redovisas i tabellen nedan.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

Typ av anmärkning	Antal stationer med anmärkning <i>Ytterstad</i> Vår 2013 (37 kontrollerade stationer)	Antal stationer med anmärkning <i>Ytterstad</i> Höst 2013 (37 kontrollerade stationer)
Skötsel och drift	19 stationer med en eller flera anmärkningar	11 stationer med en eller flera anmärkningar
Överfulla pappersbehållare	4	3
Överfulla plastbehållare	9	4
Överfulla metallbehållare	1	0
Överfulla glasbehållare	1	1
Otillräcklig städning	9	3

Miljöförvaltningen konstaterade att färre stationer hade överfulla behållare eller var otillräckligt städade under hösten jämfört med våren. Det förekom dock dumpning av framförallt grovsopor vid de flesta kontrollerade stationerna. Detta städades bort inom rimlig tid.

Efter förvaltningens inspektioner informerade FTI om att tömningsintervallet av plastförpackningar vid en station justerats.

ÅVS-kampanj

Under perioden 19-25 augusti 2013 kontrollerade miljöförvaltningens medarbetare och politiker i miljö- och hälsoskyddsnämnden återvinningsstationer inom stadens gränser. Kontrollen omfattade nedskräpning och överfulla behållare. En sammanställning av inspektionsresultaten överlämnades till FTI. Foton styrkte den skriftliga dokumentationen. Resultaten ska också användas som underlag för förvaltningens fortsatta tillsynsarbete.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

235 av 258 stationer fick minst ett besök av någon av de 82 deltagarna. I snitt besöktes varje station två gånger under veckan. Av 255 dumpningar låg skräpet kvar 33 gånger dagen efter. Av 637 inspektioner var behållare överfulla 28 gånger. Resultaten av ÅVS-kampanjen tyder på att det fortfarande finns problem med nedskräpning och överfulla behållare i staden.

Friåkare

En viktig förutsättning för att insamlingssystemet ska kunna fungera är att alla producenter av förpackningar tar sitt ansvar. Den som yrkesmässigt tillverkar, säljer eller till Sverige för in en förpackning är en producent i lagens mening. Friåkare är en benämning på producenter som utnyttjar det gemensamma insamlingssystemet utan att vara delfinansiär.

Under de senaste två åren har miljöförvaltningen kontrollerat 20 företag som inte varit anslutna till ett gemensamt insamlingssystem för förpackningar. Utredningar visade att 14 av dessa företag var friåkare som omfattas av producentansvarsförordningen. 13 av dessa företag har därefter anslutit sig till ett företag som erbjuder ett gemensamt insamlingssystem för att fullgöra lagens krav.

Slutsatser och förvaltningens plan för tillsyn 2014

Den utökade tillsynen under 2013 har gett resultat. FTI har justerat tömnings- och städningsintervaller vilket lett till en minskad risk för olägenhet för människors hälsa och miljö. FTI har även intensifierat entreprenörsuppföljningen. De överfulla behållare som påträffades under vårens och höstens inspektioner tyder dock på brister i egenkontrollsystemet. Miljöförvaltningen ser positivt på FTI:s arbete med att identifiera så kallade friåkare. Under 2014 fortsätter förvaltningen med tillsyn av producenter som inte är anslutna till ett gemensamt insamlingssystem. Förvaltningen kommer dessutom att fokusera tillsynen på de stationer som hade nedskräpningsproblem under ÅVS-kampanjen.

Trycket på stadens återvinningsstationer är högt både i innerstaden och i ytterstaden. För att tillgodose behovet för stadens invånare måste antalet stationer ökas. Dessutom finns det indikationer på att företagare lämnar sina förpackningar vid stationerna som endast är avsedda för privata hushåll. Även privatpersoner missbrukar systemet för insamling av grovsopor.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

Utöver ovan nämnda tillsyn kommer förvaltningen att påbörja en informationsinsats i samarbete med trafikkontoret. Den syftar till att förändra människors beteende så att de källsorterar mer och skräpar ner mindre. Informationen är tänkt att nå skolelever och ska även innehålla tips på hur man minimerar uppkomsten av avfall.

Miljöförvaltningen

Tekniska nämndhuset, Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Växel 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen